

tes i nær fremtid at ville afgive en betænkning til fordel for det bestående system på grund af dettes store kulturelle betydning.

Også i Sverige er der, som det ses, en langt kraftigere etableringskontrol end her i Danmark.

3. Finland.

Jeg vedlægger redegørelse af 26. november 1951 fra Finlands Förlagsförning, bilagt de gældende affærsregler. En regel svarende til vor § 6 udledes, som det ses, forudsætningsvis af §§ 58—61. En udtrykkelig bestemmelse svarende til vor § 14 findes ikke, men boghandlerne skal fortrinnsvis arbejde for bøger fra de forlag, der er medlemmer af forlæggerforeningen. Kooperationens store forlag Tammi er medlem af forlæggerforeningen og sælger udelukkende sine bøger gennem bogladerne. Også i Finland er der, som det ses, meget streng etableringskontrol.

4. Holland.

Jeg vedlægger skrivelse af 21. november 1951 fra den hollandske boghandlerforening, bilagt de hollandske samhandelsregler med oversættelse af de i betragtning kommende paragraffer. Det vil heraf ses, at man i Holland har regler nøje svarende til vore §§ 6 og 14, idet boghandlerne hverken må købe, have på lager eller virke for salg af bøger udkommet hos forlæggere, der ikke overholder reglerne.

5. Schweiz.

Jeg vedlægger skrivelse af 26. november 1951 fra den schweiziske boghandler- og forlæggerforening, bilagt samhandelsregler. Som det vil ses, gælder også her regler svarende til vore §§ 6 og 14. Jeg henviser særlig til §§ 39 og 40.

Ved sammenligningen med de andre nordiske lande minder jeg om den kendsgerning, at der i Danmark er langt flere boglader, og at brugsforeningsforlagets virksomhed derfor i højere grad vil kunne virke hemmende på boghandelens organisation.

Til belysning af den betydning, den organiserede boghandel har, henviser jeg endnu til forholdene i *U. S. A.*, som er beskrevet i en artikel i det svenske fagblad *Bokhandlaren* af 12. oktober 1951, hvoraf et eksemplar vedlægges. Som det vil ses, findes der kun 400 egentlige boglader, og forholdene for den gode litteratur er meget dårlige. Naturligvis er en direkte sammenligning ikke mulig, men tendensen er ganske klar og stemmer med de erfaringer, der er gjort i europæiske lande, før boghandelen i første halvdel af det nittende århundrede blev organiseret.

Det standpunkt, priskontrolrådet har indtaget overfor bogbranchen, stemmer ikke med det standpunkt, man hidtil har indtaget overfor eksklusivt aftaler af lignende karakter. Jeg henviser til den lige udkomne beretning fra priskontrolrådet for tiden 1/12 1945—31/3 1949, side 62—63, hvoraf fremgår, at en aftale indenfor tapetbranchen er blevet godkendt med den ændring, at medlemmer af Dansk Tapethandler Forening kan købe tapet hos fabrikanter, der står udenfor Dansk Tapetfabrikant Forening, bl. a. på betingelse af, at de pågældende overholder de af foreningen fastsatte rabatsatser og kun sælger til medlemmer af Dansk Tapethandler Forening. Det drejede sig åbenbart i dette tilfælde ikke om en udenforstående fabrik, der var tilknyttet brugsforeningerne.

Til belysning af emnet henviser jeg endvidere til *Højesterets domme* i U. f. R. 1949, side 345, jfr. T. f. R. 1950, side 406 og U. f. R. 1950, side 18, jfr. T. f. R. 1950, side 429. Tilfældene er omtalt i ovennævnte beretning fra priskontrolrådet henholdsvis side 64—65 og 79—83. Den udlægning af Højesterets dom, som antydes sidstnævnte sted, har ingen støtte i dommens præmisser.

Endnu skal jeg minde om følgende udtalelse angående urimelige forretningsbetingelser i den betænkning, som *folketingsudvalget* i 1940 afgav ved behandling af prisloven. Det hedder heri (Rigsdagstidende tillæg B 1939/40 spalte 1157):